Andrzej Dombrowski, Łukasz Trębicki

GNIAZDOWANIE GAWRONA *CORVUS FRUGILEGUS* W POWIECIE SOKOŁOWSKIM W ROKU 2014

W dniach 6 i 17 IV 2014 skontrolowano wszystkie miejscowości oraz parki wiejskie i podworskie w powiecie sokołowskim (1 131 km^2) w celu inwentaryzacji kolonii gawrona *Corvus frugilegus*. Wczesna pora inwentaryzacji pozwalała na wykrycie gniazd gawronów ze znacznej odległości, ze względu na brak ulistnienia drzew. Łącznie wykryto 8 stanowisk gawrona liczących od 1 do 785 gniazd, w łącznej liczbie 1 191 gniazd (tab.). Tylko w Sokołowie Podlaskim wykryto 6 kolonii oddalonych od siebie przynajmniej o 300 m, natomiast w 2 pozostałych miejscach znajdowały się pojedyncze kolonie. Największą kolonię (785 gniazd) ptaki założyły w Sokołowie Podlaskim. Również duża kolonia licząca 603 gniazda zlokalizowana była w Kosowie Lackim. Kolonie największe (ponad 200 gniazd) skupiały 96,1% wszystkich zajętych gniazd w tym powiecie. Zdecydowana większość (90%) gniazd było posadowionych

na drzewach liściastych. Tylko w Kosowie Lackim, około 200 gniazd w tej dużej kolonii znajdowało się na sosnach. Średnie zagęszczenie gawrona w tym powiecie wyniosło 176 gniazd/100 km^2 i było wyższe od wykazanego w roku 2012 dla sąsiedniego powiatu siedleckiego wynoszącego 149,5 p/100 km^2 (Dombrowski *et al.* 2012), pomimo wyższej jego lesistości (23,4%), niż powiatu siedleckiego (18,3%).

Tab. Wyniki inwentaryzacji gawrona *Corvus frugilegus* w powiecie sokołowskim w roku 2014

Table. Results of the Rook *Corvus frugilegus* inventory in the Sokołowski county in 2014. (1) – Commune, (2) – Locality, (3) – Habitat, (4) – Number of nests in colony, (5) – Total, (6) – Clump of trees between church and palace, (7) – Square in centre, (8) – Trees at church, (9) – Small park, (10) – Square on periphery, (11) – Park in centre, (12) – Palace park on periphery, (13) – Row of trees on town outskirts

Gmina (1)	**Miejscowość (2)**	**Środowisko (3)**	**Liczba gniazd w kolonii (4)**
Sterdyń	Sterdyń	zadrzewienie pomiędzy kościołem a pałacem (6)	66
Sokołów Podlaski	Sokołów Podlaski	skwer w centrum (7)	5
	Sokołów Podlaski	zadrzewienie przykościelne (8)	1
	Sokołów Podlaski	mały park (9)	4
	Sokołów Podlaski	skwer na peryferiach (10)	2
	Sokołów Podlaski	park w centrum (11)	525
	Sokołów Podlaski	park pałacowy na peryferiach (12)	785
Kosów Lacki	Kosów Lacki	szpaler drzew na skraju miasta (13)	603
Razem (5)			**1991**

W roku 2014 nie odnotowano wielu wcześniej znanych kolonii tego gatunku. Zniknęły wszystkie nadbużańskie kolonie, które w latach 1984-1987 zasiedlało łącznie 180 par w 6 koloniach pomiędzy Bojarami a Mołożewem (Chmielewski *et al.* 2004). W roku 1998 tylko w 2 miejscach nad Bugiem w granicach powiatu sokołowskiego (Kiełczew i Krzemień) odnotowano odpowiednio: 183 i 150 gniazd (Dombrowski *et al.* 2013). Ponadto gawron zaprzestał gniazdowania w miejscach oddalonych od Bugu, np. w Ceranowie, Jabłonnie Lackiej i Dzierzbach Włościańskich, gdzie kolonie funkcjonowały jeszcze po roku 2000, a w Sterdyni kolonia była ponad 3-krotnie liczniejsza, niż w roku 2014 (Kartoteka Mazowiecko-Świętokrzyskiego Towarzystwa Ornitologicznego). Również zaprzestał gniazdowania w gminie Bielany, gdzie w roku 1990 istniały 2 kolonie (łącznie 60 gniazd) oraz w gminie Sokołów Podlaski (poza samym miastem), gdzie w roku 1990 stwierdzono łącznie 278 gniazd (Kot *et al.* 1990). Można bardzo ostrożnie szacować ubytek lęgowej populacji gawrona

na co najmniej 800-900 par w skali całego powiatu sokołowskiego w okresie około 20-30 lat. Również silny regres lęgowej populacji gawrona wykazano w sąsiednim powiecie siedleckim, dla którego dysponujemy zdecydowanie dokładniejszymi danymi w poprzednich dekadach w porównaniu z powiatem sokołowskim. W powiecie siedleckim w roku 2012 wykazano ponad 2-krotnie mniej czynnych gniazd gawrona w porównaniu z rokiem 1998 – przypuszczalnie w wyniku zmian w strukturze upraw rolnych stanowiących kluczowe źródło pokarmu w okresie reprodukcyjnym tego gatunku (Dombrowski *et al.* 2012).

Literatura

Chmielewski S., Dombrowski A., Smoleński T., Zawadzki J. 2004. *Awifauna lęgowa doliny dolnego Bugu*. Kulon 9: 3-37.

Dombrowski A., Trębicki Ł., Tomaszewski A., Parapura A., Polak A., Stefaniuk A., Wódecki M., Zontek M., Sikora M., Cmoch M. 2012. *Gniazdowanie gawrona Corvus frugilegus w powiecie siedleckim w roku 2012*. Kulon 17: 133-138.

Dombrowski A., Chylarecki P., Goławski A., Kuczborski R., Miciałkiewicz R., Mitrus C., Smoleński T., Zawadzki J. 2013. *Awifauna tarasu zalewowego dolnego Bugu w okresie lęgowym w latach 1991-2000*. Kulon 18: 3-31.

Kot H. 1990. *Powszechna Inwentaryzacja przyrodnicza*. Gmina Sokołów Podlaski. Gmina Bielany. Stan na 31.12.1990. Wyd. Kobra, Siedlce.

Adresy autorów:

Andrzej Dombrowski, Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne, ul. Świerkowa 18, 08-110 Siedlce

Łukasz Trębicki, Katedra Zoologii, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, ul. Prusa 12, 08-110 Siedlce

NESTING OF THE ROOK *CORVUS FRUGILEGUS* ON THE SOKOŁOWSKI COUNTY IN 2014

Summary

In 2014, a total of 1991 active nests of the Rook *Corvus frugilegus* was found in the Sokołowski county (eastern Poland) on an area of 1 131 km^2. Rooks nested at 8 sites comprising from 1 to 785 nests, with an average density of 176 nests/100 km^2. This density was higher than in the adjacent Siedlecki county monitored in 2012. Previous local data, especially from the Bug valley within the Sokołowski county indicate a marked decline in the breeding rook population. The estimated decline in this species is at least 800-900 pairs as compared with the period of 1984-1990.

Key words: the Rook *Corvus frugilegus*, distribution, changes in numbers, Sokołowski county.